

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

P/12/096

LBY-4101-21-02/2012

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/096 – Planowanie i realizacja wybranych projektów teleinformatycznych, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	Artur Gackowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83092 z 4 października 2012 r. [Dowód: akta kontroli nr 3-4] Joanna Nierebińska-Mazurek, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 83093 z 4 października 2012 r. [Dowód: akta kontroli nr 5-6]
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy, ul. Powstańców Wielkopolskich 7, 85-090 Bydgoszcz (zwana dalej KWP lub Komendą)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Insp. Wojciech Ołyński, Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy (zwany dalej Komendantem) [Dowód: akta kontroli nr 7]

II. Ocena kontrolowanej działalności

System Wspomagania Dowodzenia (zwany dalej SWD lub systemem)

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wyniki kontroli wykazały, że Komenda w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2008-2012, rzetelnie zaplanowała i wdrożyła System Wspomagania Dowodzenia - zarówno w KWP jak i w podległych jednostkach organizacyjnych Policji (zwanym dalej jednostkami podległymi). Przeprowadzona została analiza potrzeb podległych jednostek, opracowano i wdrożono system szkoleń użytkowników SWD oraz system raportowania o usterkach. Komendant, za pośrednictwem podległych Wydziałów, systematycznie monitorował stopień realizacji projektu w całym województwie kujawsko-pomorskim. W KWP sprzęt komputerowy asygnowany do obsługi systemu był wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem. Wprowadzono *Politykę bezpieczeństwa Systemu Wspomagania Dowodzenia* oraz *Instrukcję zarządzania systemem informatycznym przetwarzającym dane osobowe w SWD*, co było zgodnie z art. 36 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych², zwanej dalej „u. o. d. o.”

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 ze zm.,

Aplikacja e-posterunek (zwana dalej aplikacją)

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Wyniki kontroli wykazały, że KWP rzetelnie zaplanowała realizację projektu „e-posterunek”. Przeprowadzona została analiza potrzeb jednostek podległych Komendantowi, opracowano i wdrożono system szkoleń użytkowników aplikacji oraz system raportowania o usterkach. Komendant, za pośrednictwem podległych Wydziałów, systematycznie monitorował stopień realizacji projektu w całym województwie kujawsko-pomorskim. Wydane zostały *Procedury korzystania z aplikacji e-posterunek* służące standaryzacji pracy Policji w aplikacji.

III Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie projektów teleinformatycznych dotyczących SWD oraz e-posterunku

Opis stanu faktycznego

Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy, zarówno przed rozpoczęciem projektów: SWD i e-posterunek, jak i w trakcie ich realizacji, podjął działania organizacyjne w celu ich wdrożenia w podległych jednostkach organizacyjnych. Określone zostały m.in.: stan i liczba urządzeń technicznych będących w dyspozycji podległych jednostek, liczba oraz parametry techniczne niezbędnego do nabycia sprzętu elektronicznego potrzebnego do obsługi wymienionego systemu i aplikacji. Pozyskane informacje w powyższym zakresie były systematycznie przekazywane Komendzie Głównej Policji (zwanej dalej KGP).

W chwili wdrażania wyżej wymienionych projektów, Wydział Łączności i Informatyki KWP (zwany dalej WŁil KWP), posiadał pełną wiedzę w zakresie systemów informatycznych funkcjonujących w Komendzie oraz w jednostkach podległych.

[Dowód: akta kontroli nr 8-140, 159-161, 167]

1.1 System Wspomagania Dowodzenia

W marcu 2008 roku stan służby dyżurnej komend miejskich/powiatowych województwa kujawsko-pomorskiego (zwanego dalej województwem lub garnizonem) liczył 240 funkcjonariuszy. Ponadto stanowiska kierowania obsługiwało 36 pracowników cywilnych.

[Dowód: akta kontroli nr 17]

Pismem z 28 stycznia 2010 r., dotyczącym wyposażenia Stanowisk Kierowania w urządzenia teleinformatyczne z przeznaczeniem do SWD w województwie kujawsko-pomorskim, KWP poinformowała KGP, iż zakupionych zostało: 43 szt. stacji dostępowych z możliwością podłączenia 2 monitorów oraz 86 szt. monitorów wykorzystywanych przy ww. stanowiskach.

[Dowód: akta kontroli nr 19]

W dniu 24 sierpnia 2010 r. w garnizonie było 45 stanowisk dostępowych wchodzących w skład wyposażenia stanowisk kierowania, które miały być jednocześnie wykorzystywane do pracy z Centralnym Zasobem Mapowym (CMZ). Według wskazań panelu administracyjnego SWD, na dzień 24 października 2012 r. w województwie kujawsko-pomorskim łączna ilość stanowisk dostępowych z SWD wynosiła 252 szt. (w tym 26 w KWP), a łączna ilość użytkowników wymienionego systemu liczyła 911 osób (z czego 96 w KWP).

[Dowód: akta kontroli nr 16, 21]

W zakresie potrzeb związanych z wyposażeniem stanowisk kierowania podległych jednostek w sprzęt komputerowy do budowy SWD, w dniu 25 marca 2008 r., przesłano do Głównego Sztabu Policji KGP zestawienie ilościowe stanowisk dostępowych i monitorów wraz z szacunkowymi kosztami realizacji przedsięwzięcia. Zaznaczono, że na dzień wysłania pisma, tj. 25 marca 2012 r., KWP nie posiadała środków na zakup wymienionego wyposażenia, tj. 79 monitorów 19", 7 monitorów 42" i 43 stacji dostępowych. Szacunkowy, łączny koszt zakupu wymienionego sprzętu określono na kwotę 316.060 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 41-42]

Na dzień 11 maja 2012 r. zapotrzebowanie jednostek Policji garnizonu kujawsko-pomorskiego w przedmiocie sprzętu komputerowego i sieciowego, niezbędnego do pełnego wdrożenia SWD przedstawiało się w następujący sposób: 164 stacje robocze z monitorem 21", 34 szt. przełączników sieciowych (24 portowych) oraz 26 szt. przełączników sieciowych (48 portowych).

[Dowód: akta kontroli str. 45]

KWP informowała KGP, jakie aplikacje informatyczne oraz zbiory danych (w formie elektronicznej i papierowej) były wykorzystywane w jednostkach organizacyjnych Policji podległych Komendantowi w obszarze przedsięwzięcia – SWD, w tym m.in. o:

- użytkowaniu w garnizonie Elektronicznej Książki Służby Dyżurnego (zwanej dalej EKSD) oraz wykorzystywaniu systemu monitorowania i lokalizacji pojazdów w technologii GPS/GPRS przez KMP w Bydgoszczy,
- nie posiadaniu przez KWP słowników danych adresowych w formie elektronicznej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

[Dowód: akta kontroli str. 47, 50, 91-94]

W dniu 12 sierpnia 2011 r. Komendant Decyzją Nr 252/11 postanowił wdrożyć SWD w KWP oraz Komendach Miejskich Policji (zwanymi dalej KMP) w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku w terminie do dnia 31 grudnia 2011 r., a w pozostałych jednostkach organizacyjnych Policji województwa kujawsko-pomorskiego w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. Jednocześnie: wyznaczył Lokalnego Administratora Merytorycznego SWD, Technicznego SWD, Bezpieczeństwa Informacji oraz osoby sprawujące nadzór nad wdrożeniem i funkcjonowaniem SWD. Harmonogram wprowadzenia systemu, zarejestrowany w dzienniku podawczym w dniu 16 sierpnia 2011 r., określał m.in. terminy wdrożenia SWD w jednostkach organizacyjnych Policji podległych Komendantowi.

Koncepcję wprowadzenia SWD w jednostkach Policji województwa kujawsko-pomorskiego oraz Harmonogram³ przesłano pocztą elektroniczną „LOTUS” na skrzynki pocztowe: Komendantom Miejskim i Powiatowym Policji garnizonu, Dowódcy Oddziału Prewencji Policji w Bydgoszczy, Naczelnikowi Wydziału Ochrony Informacji Niejawnych KWP w Bydgoszczy, Naczelnikowi Prewencji KWP w Bydgoszczy oraz Naczelnikowi Włil KWP w Bydgoszczy w dniu 17 sierpnia 2011 r. Konsultacje w zakresie zasadności wdrożenia SWD, pozwalające na określenie m.in.: potrzeb podległych jednostek organizacyjnych Policji przeprowadzono głównie w formie pisemnej.

Ponadto:

- przeprowadzona została odprawa z Naczelnikami Wydziałów KWP w zakresie bieżącej realizacji działań związanych z wdrożeniem aplikacji,
- w dniach 27.02 – 01.03.2012 r. w Wydziale Prewencji KWP w Bydgoszczy, przeprowadzono konsultacje dotyczące przetwarzania informacji o przebiegu służby patrolowej w SWD. Wzięło w nich udział po 2 funkcjonariuszy

³ Harmonogram wdrożenia Systemu Wspomagania Dowodzenia w jednostkach Policji województwa kujawsko-pomorskiego

z KMP w Grudziądzu oraz wszystkich komend powiatowych Policji woj. kujawsko-pomorskiego (łącznie 32 policjantów) zajmujących się organizacją służby zewnętrznej.
- na odprawach służbowych (z udziałem Komendantów Miejskich/Powiatowych oraz naczelników KWP i KMP/KPP) przedstawiono charakterystykę i funkcjonalności aplikacji z możliwością zadawania pytań przez uczestników,

[Dowód: akta kontroli str. 8-15, 53-58, 68-88, 95-102]

1.2 Aplikacja e-posterunek

W związku z zakończonym projektem na budowę aplikacji e-posterunek, wspomagającą pracę policjantów w dokumentowaniu czynności dochodzeniowo-śledczych oraz rejestracyjnych, a także umożliwiającej dokumentowanie wstępnych czynności wyjaśniających, Zastępca Komendanta Głównego Policji, pismem z 8 czerwca 2010 r., zobowiązał Komendanta do podjęcia działań mających na celu uruchomienie aplikacji e-posterunek zgodnie z wytycznymi i harmonogramem dołączonymi do przedmiotowego pisma. Aplikacja miała zostać wdrożona w KWP do produkcyjnego wykorzystania po zakończeniu szkoleń w wybranej komórce w terminie do końca czerwca 2011 r. Pismem z 27 października 2010 r., w związku z realizowanym wdrożeniem aplikacji do praktyki policyjnej, Zastępca Komendanta Głównego zwrócił się z prośbą do Komendanta o „przeprowadzenie gruntownej analizy w zakresie minimalnych potrzeb sprzętowych warunkujących możliwość efektywnego korzystania z nowego narzędzia informatycznego przez funkcjonariuszy zajmujących się bezpośrednio prowadzeniem postępowań przygotowawczych.

[Dowód: akta kontroli str. 103-109, 134-136]

W dniu 9 września 2010 r. ówczesny Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszcy nadinsp. Krzysztof Gajewski, poinformował Komendantów Miejskich/Powiatowych województwa o rozpoczęciu procesu wdrażania elektronicznego modułu procesowego e-posterunek. Wyjaśnił, że aplikacja ta ma wspomagać pracę policjantów w dokumentowaniu czynności dochodzeniowo-śledczych oraz rejestracyjnych, a także umożliwiać dokumentowanie wstępnych czynności wyjaśniających. W tym samym dniu Zastępca Naczelnika Włil KWP zwrócił się do Komendantów Miejskich i Powiatowych Policji o dokonanie analizy sprzętowej, zgodnie z załączonymi do pisma wytycznymi.

[Dowód: akta kontroli str. 110-115, 116-117]

Komendanci podległych jednostek zostali poinformowani o parametrach technicznych sprzętu elektronicznego potrzebnego do obsługi e-posterunku.

W dniu 30 listopada 2010 r. Zastępca Komendanta poinformował KGP, iż w garnizonie 695 policjantów prowadziło postępowania przygotowawcze, ale łączna liczba policjantów przeszkolonych i przewidzianych do szkolenia w 2010 r. wynosiła 949. Na cały sprzęt, ówczesnie wykorzystywany przez funkcjonariuszy prowadzących postępowanie przygotowawcze, spełniający określone przez KGP minimalne wymagania techniczne dla systemu e-posterunek składały się: 22 drukarki sieciowe i 247 drukarek bez karty sieciowej. W zasobach nie wykazano stanowisk dostępowych PSTD, komputerów przenośnych PSTD ani drukarek przenośnych. W tym samym dokumencie określono zapotrzebowanie jednostek Policji podległych Komendantowi na następujący sprzęt informatyczny niezbędny do obsługi e-posterunku: 480 stanowisk komputerowych, w tym 395 stanowisk dostępowych PSTD i 85 komputerów o zwiększonej odporności (sprzęt mobilny) oraz 84 drukarki bez karty sieciowej, 45 drukarek sieciowych, 85 drukarek przenośnych i 63 aparaty fotograficzne. Powyższe uwzględniało potrzeby wynikające z konieczności uzupełnienia wyposażenia oraz wymiany obecnie użytkowanych stanowisk dostępowych, które nie spełniały wymogów technicznych koniecznych dla prawidłowego funkcjonowania systemu.

[Dowód: akta kontroli str. 110, 118-121]

Przed wdrożeniem przedmiotowej aplikacji, jak i w trakcie jej realizacji, KWP nie dokonywała sprawdzeń rejestrów związanych z jej wprowadzeniem. Wydział Kryminalny KWP w Bydgoszczy (zwany dalej również WK KWP), prowadzący nadzór nad pracą pionu kryminalnego jednostek Policji garnizonu kujawsko-pomorskiego, posiadał bieżącą wiedzę w przedmiocie prowadzenia postępowań przygotowawczych podlegających rejestracji, tak w formie elektronicznej jak i papierowej.

[Dowód: akta kontroli str. 122, 123-124]

Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy nie określił harmonogramu wdrożenia e-posterunku w KWP oraz w podległych jednostkach, jednak dysponował „Harmonogramem prac wdrożeniowych” otrzymanym z KGP wraz z pismem Lj-73/10 z 8 czerwca 2010 r. Konsultacje w zakresie zasadności jego wdrożenia, pozwalające m.in.: na określenie potrzeb podległych jednostek przeprowadzono zarówno w formie pisemnej jak i ustnej. W dniu 9 marca 2011 r., podczas odprawy kadry kierowniczej Policji woj. kujawsko-pomorskiego, funkcjonariusze z Wydziału Kryminalnego KWP zaprezentowali aplikację e-posterunek. Szczególną uwagę zwrócono na zabezpieczenie aplikacji loginem i hasłem. Naczelnik WK KWP podkreślił, że w aplikacji mogą być zamieszczane, w formie elektronicznej, wszystkie postępowania prowadzone przez policjanta. Jednocześnie zwrócił się z prośbą do komendantów i naczelników, aby w ramach nadzoru nad policjantami zachęcić ich do korzystania z tej aplikacji. Pełniący obowiązki Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy poprosił komendantów Miejskich/Powiatowych Policji województwa o przekazanie do końca marca 2011 r. informacji, w jakim zakresie udostępniono aplikację funkcjonariuszom.

[Dowód: akta kontroli str. 125-130, 178-179]

W Wydziale Kryminalnym KWP sporządzono „Procedury korzystania z aplikacji e-posterunek”. Z dokumentu tego wynika m.in., że: użytkowanie aplikacji możliwe jest po uprzednim przeszkoleniu użytkownika oraz zapoznaniu go z podręcznikiem dostępnym w Centrum Dystrybucji Oprogramowania. Informacje przetwarzane w ramach użytkowania aplikacji, w tym dane osobowe stanowią tajemnicę postępowania przygotowawczego podlegającą regulacji KPK, KK oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych. Stanowisko dostępne z zainstalowaną aplikacją e-posterunek nie może być podłączone do sieci Internet, a w celu zapewnienia sprawnej obsługi użytkownika końcowego zalecono korzystanie z najnowszej wersji oprogramowania. W trakcie pracy z aplikacją, powierzony sprzęt winien być wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem. Procedurę przekazano jednostkom organizacyjnym Policji podległym Komendantowi.

W ocenie Naczelnika WK KWP powyższa procedura została stworzona dla usystematyzowania wiedzy na temat zasad wykorzystywania aplikacji oraz na potrzeby jej wdrożenia. Zawartość merytoryczna tego dokumentu oparta jest na otrzymanej przez WK korespondencji (z komórek Policji takich jak: KGP, WŁil, Wydział Ochrony Informacji Niejawnych KWP w Bydgoszczy, zwany dalej WOIN) i przekazywanej na bieżąco do jednostek podległych, w trakcie całego procesu wdrażania i korzystania z aplikacji tak pisemnie jak i ustnie na szkoleniach lub w rozmowach telefonicznych.

[Dowód: akta kontroli str. 123-124, 131]

Odpowiedzialnym za udzielenie wsparcia merytorycznego w zakresie aplikacji e-posterunek ustanowiono Wydział Kryminalny KWP w Bydgoszczy, do kontaktów roboczych Komendant upoważnił 2 administratorów technicznych z WŁil KWP oraz 2 administratorów merytorycznych z WK KWP. W dniu 9 września 2010 r. przesłano Komendantom Miejskim/Powiatowym województwa „Procedurę zgłaszania problemów”

mającą zapewnić skuteczny obieg informacji w zakresie pojawiających się błędów w trakcie pracy z aplikacją.

[Dowód: akta kontroli str. 110-115, 132-133]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2. Realizacja projektów teleinformatycznych: SWD i e-posterunku

2.1 System Wspomagania Dowodzenia

*Opis stanu
faktycznego*

W związku z budową i wdrożeniem systemu, w latach 2008 – 2012, KWP poniosła wydatki w łącznej kwocie 188,7 tys. zł na zakup sprzętu teleinformatycznego dedykowanego do obsługi SWD, tj., Stacji Tekstowo Graficznych (zwanymi dalej STG), w tym:

- w 2008 r. - 157 tys. zł na zakup 43 szt. STG tj. 36 szt. STG 06 (w skład 1 zestawu wchodziły m.in.: 2 monitory, stacja robocza, czytniki kart) i 7 szt. STG 07 (w skład 1 zestawu wchodziły m.in.: 1 monitor, stacja robocza, czytniki kart);
- w 2011 r. - 30,1 tys. zł na zakup 7 szt. STG, w tym 3 szt. STG 23 (w skład 1 zestawu wchodziły m.in.: 1 monitor, stacja robocza, czytniki kart) i 4 szt. STG 24;
- w 2011 r. - 1,6 tys. zł na zakup 26 szt. modułów pamięci operacyjnych.

[Dowód: akta kontroli str. 144, 150-151, 389, 480-483]

Zarówno sprzęt zakupiony przez KWP jak i otrzymany z Centrum Projektów Informatycznych (zwanym dalej CPI), dedykowany do obsługi systemu, Komenda niezwłocznie przekazała podległym jednostkom: sprzęt przyjęty do magazynu w dniu 17 maja 2012 r. (z CPI) tj. 18 szt. „STG 30” - został w całości przekazany 16 jednostkom organizacyjnym podległym Komendantowi oraz Sztabowi Policji w KWP 21 maja 2012 r. W dniach 21.10 – 20.11.2008 r. poinformowano podległe jednostki oraz Sztab Policji o możliwości odbioru sprzętu dedykowanego do SWD (odpowiednio 36 szt. STG 06 i 7 szt. STG 07) przyjętego do magazynu 16 października 2008 r. Sprzęt został odebrany odpowiednio 28 października 2008 r. i 27 listopada 2008 r.

W dniach 7-13 grudnia 2011 r. przekazano Sztabowi Policji oraz Oddziałowi Prewencji Policji KWP łącznie 3 szt. „STG 23” przyjęte do magazynu 30 listopada 2011 r.

Sprzęt przyjęty do magazynu 12 grudnia 2011 r. (4 szt. STG 24) jednostki podległe odebrały z KWP 20 grudnia 2011 r. W imieniu KWP odbioru sprzętu dedykowanego do SWD dokonywali pracownicy upoważnieni w ramach swoich obowiązków służbowych.

[Dowód: akta kontroli str. 141-143, 387, 389]

Komenda została poinformowana przez KGP o udostępnieniu do wykorzystania SWD pismem z dnia 13 października 2011 r. Informacja ta została przekazana niezwłocznie do KMP/KPP garnizonu pismem z 26 października 2011 r. O konieczności dokonania instalacji wersji produkcyjnej systemu poinformowano KMP Bydgoszcz, KMP Toruń oraz KMP we Włocławku (przed wdrożeniem) 4 listopada 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 50]

Wyznaczone przez Komendanta osoby podejmowały systematyczne działania w zakresie monitorowania postępów we wdrożeniu SWD w podległych jednostkach organizacyjnych Policji. W Harmonogramie, stanowiącym załącznik do Koncepcji wprowadzenia SWD, określono m.in. etapy, jednostki i komórki organizacyjne odpowiedzialne oraz daty realizacji zadań dotyczących szkoleń. Przed wyznaczonymi terminami ujętymi w Harmonogramie informowano jednostki podległe o konieczności podjęcia działań m.in.: w zakresie wykonania obrysów sektorów,

rejonów i obszarów dyspozycyjnych, wprowadzania danych o flocie oraz funkcjonariuszach planowanych do służby. Pisemnie zwrócono się do jednostek podległych o przekazanie informacji o realizacji działań związanych z wdrożeniem aplikacji oraz dokonano sprawdzenia poprawności wytworzenia w podległych jednostkach dokumentacji określonej w Polityce Bezpieczeństwa SWD. Na bieżąco monitorowano wpisy aplikacji w zakresie uzupełnienia niezbędnych danych oraz poprawności prowadzenia działań policyjnych. KWP nie stwierdziła opóźnień we wdrażaniu Systemu.

[Dowód: akta kontroli str. 11-15, 63-67, 68-85, 101, 359-360]

W dniach od 25 października 2011 r. do 16 października 2012 r. przedstawiciele Komendy przeszkolili łącznie 276 osób z zakresu funkcjonowania, budowy i obsługi SWD. Na dzień 14 grudnia 2012 r., w całym garnizonie przeszkolonych zostało (w systemie kaskadowym) łącznie 880 osób, w tym 99 w Wydziałach KWP oraz OPP w Bydgoszczy.

Pracownicy i funkcjonariusze KWP dokonywali instalacji SWD na komputerach i stanowiskach dostępowych będących na wyposażeniu komórek organizacyjnych Komendy. W jednostkach organizacyjnych województwa instalacji dokonywały wytypowane osoby (przeszkolone i posiadające odpowiednie instrukcje instalacyjne oraz uprawnienia do instalacji aplikacji). Nadzór pracowników/funkcjonariuszy KWP w powyższym zakresie realizowany był poprzez opracowanie instrukcji oraz udzielanie bieżącego wsparcia mailowego i telefonicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 50, 101, 145-149, 361-365]

Błędy w działaniu SWD zgłaszane są bezpośrednio przez użytkowników do całodobowej służby dyżurnej Wydziału Utrzymania Systemów Informatycznych BLiI KGP. Procedury w tym przedmiocie omawiano w trakcie szkoleń dla użytkowników SWD, a także są dostępne po zalogowaniu do systemu.

[Dowód: akta kontroli str. 163-165]

Na dzień 14 grudnia 2012 r. w garnizonie użytkowano wersje SWD od: 2.0.9.0. do 3.0.1.0.0., a zainstalowane one zostały zarówno na sprzęcie dedykowanym do pracy w systemie otrzymanym z KWP jak i posiadanym wcześniej przez podległe jednostki.

[Dowód: akta kontroli str. 146-149]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.2 Aplikacja e-posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

W związku z budową i wdrożeniem aplikacji, w okresie objętym kontrolą, Komenda poniosła wydatki w łącznej kwocie 104,9 tys. zł na zakup sprzętu informatycznego, w tym: 4,9 tys. zł na zakup 2 Notebook'ów (2010 r.), 76 tys zł na zakup 33 szt. stanowisk dostępowych (umowa z dnia 29 lipca 2011 r.) oraz 24 tys zł na zakup 31 drukarek i 20 monitorów. Na zakup sprzętu i/lub oprogramowania dedykowanego do obsługi e-posterunku, w okresie objętym kontrolą, Komenda nie otrzymała dotacji celowej. W imieniu KWP odbioru sprzętu dedykowanego do aplikacji dokonywali pracownicy upoważnieni w ramach swoich obowiązków służbowych.

W dniu 14 września 2010 r. przyjęto do magazynu 2 zakupione Notebooki, które przekazano do WK KWP w dniu 21 września 2010 r.

W dniu 6 września 2011 r. (data przyjęcia do magazynu) Komenda zawiadomiła podległe jednostki o możliwości odbioru sprzętu, tj. 33 szt. „STG 20”. Odbiór został dokonany w terminie od 20-26 września 2011 r.

W dniu 11 maja 2011 r. przyjęto do magazynu Komendy 56 komputerów typu: Durabook. Sprzęt otrzymano z KGP i w całości rozdysponowano na jednostki organizacyjne Policji podległe Komendantowi w terminie od 20-23 maja 2011 r.

W dniu 29 listopada 2011 r. KWP odebrała z KGP 297 komputerów przenośnych: Lenovo dedykowanych do pracy z aplikacją. Jednostki podległe Komendantowi odebrały ww. sprzęt w terminie od 8 – 15 grudnia 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 141-144, 382, 387, 389]

O udostępnieniu do wykorzystania e-posterunku KWP została poinformowana przez KGP pismem z dnia 6 września 2010 r. Informację tę przekazano do KMP/KPP garnizonu pismem z dnia 9 września 2010 r.

Komendant, poprzez wyznaczone osoby, podejmował systematyczne działania w zakresie monitorowania postępów we wdrożeniu aplikacji w podległych jednostkach. W maju 2011 r. zobowiązano Komendantów Miejskich/Powiatowych garnizonu kujawsko-pomorskiego do składania comiesięcznych raportów z ilości spraw wszczętych - prowadzonych w e-posterunku.

W maju 2010 r. jednostki podległe wszczęły łącznie 383 postępowania w aplikacji e-posterunek, a w maju 2012 r., 1 092 co oznacza prawie 3 – krotny wzrost ilości wszczętych postępowań w aplikacji. Z informacji posiadanych przez KWP na dzień 5 grudnia 2012 r., w garnizonie wszczętych zostało łącznie 12 953 postępowań przygotowawczych w e-posterunku.

Funkcjonariusze KWP, wizytując podległe jednostki osobiście nadzorowali proces wdrożenia aplikacji. Wyznaczeni administratorzy merytoryczni na bieżąco udzielali instruktaży, porad i odpowiedzi na pytania policjantów z jednostek terenowych.

Naczelnik WK KWP poinformował, iż w Wydziale którym kieruje nie stwierdzono opóźnień we wprowadzaniu aplikacji. W podległych jednostkach e-posterunek wdrażany był systematycznie, tj. z chwilą otrzymania sprzętu, na którym był instalowany oraz wzrostem ilości policjantów przeszkolonych do e-posterunku.

[Dowód: akta kontroli str. 50, 123-124, 170-177, 193-195, 197-208, 213-223, 245, 226-228]

W Komendzie określony został program i harmonogram szkoleń użytkowników końcowych e-posterunku. Został on skoordynowany z przekazaniem aplikacji podległym jednostkom. W dniach od 30 września do 1 października 2010 r. w KWP przeszkolono funkcjonariuszy jednostek terenowych województwa z zakresu przedmiotowej aplikacji. Wzięli w nim udział m.in. funkcjonariusze Biura Kryminalnego KGP oraz przedstawiciele wszystkich Komend Miejskich/Powiatowych garnizonu i policjanci WK KWP. Za wyjątkiem przedstawicieli jednej z Komend wszyscy uczestnicy zajęć posiadali do dyspozycji sprzęt komputerowy, na którym przedstawiciele WŁil zainstalowali aktualną wersję aplikacji. Celem przeprowadzenia szkolenia było doskonalenie umiejętności w posługiwaniu się e-posterunkiem oraz przygotowanie wyznaczonych funkcjonariuszy do przeszkolenia kaskadowego w macierzystych jednostkach. KWP monitoruje liczbę funkcjonariuszy objętych szkoleniami „kaskadowymi” w garnizonie. Na dzień 1 września 2012r. przeszkolonych było łącznie 807 funkcjonariuszy, w tym 7 z KWP. Do obsługi aplikacji w całym województwie upoważnionych zostało łącznie 577 osób, w tym 3 w WK KWP.

[Dowód: akta kontroli str. 178-186, 187, 188-196]

Pracownicy i funkcjonariusze KWP dokonywali instalacji aplikacji na komputerach i stanowiskach dostępowych będących na wyposażeniu komórek organizacyjnych Komendy. W jednostkach organizacyjnych podległych Komendzie instalacji dokonywały wytypowane osoby (przeszkolone i posiadające odpowiednie instrukcje instalacyjne oraz uprawnienia do instalacji aplikacji. Nadzór pracowników/funkcjonariuszy KWP w powyższym zakresie realizowany był poprzez opracowanie instrukcji oraz udzielanie bieżącego wsparcia mailowego i telefonicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 50]

Zgodnie z dyspozycją Dyrektora Biura Kryminalnego KGP, pismem z 9 września 2010 r. w województwie wprowadzono *Procedurę zgłaszania problemów*. „Problemy” typowo techniczne miały być zgłaszane administratorom technicznym KWP, natomiast informacje o błędach merytorycznych oraz sugestie rozbudowy aplikacji do administratorów merytorycznych KWP, z użyciem specjalnie dedykowanych skrzynek pocztowych. Uzyskane informacje były przekazywane do właściwych komórek organizacyjnych KGP.

[Dowód: akta kontroli str. 110-113, 209-212]

W garnizonie użytkowano wersje e-posterunku od: 1.8.5.0. do 2.0.0.5. Aplikację zainstalowano łącznie na 566 komputerach, (z czego 375 szt. stanowił sprzęt dedykowany do e-posterunku), w tym na 3 w WK KWP. Służba Ruchu Drogowego KWP nie została wyposażona w moduł e-posterunku przeznaczony dla ruchu drogowego. KGP poinformowała Komendę, iż na czas EURO 2012 zamrożone zostają wszystkie prace modernizacyjne.

[Dowód: akta kontroli str. 193-195, 213-225, 388]

Na dzień 20 grudnia 2012 r. w Wydziale Ruchu Drogowego, e-posterunek nie był zainstalowany. Powodem powyższego były zgłoszone do KGP przez pion ruchu drogowego, braki sprzętowe oraz do dnia dzisiejszego niedziałającą funkcjonalność współpracy z systemem KSIP.

[Dowód: akta kontroli 225]

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na fakt nie podjęcia przez okres prawie 6 miesięcy, działań organizacyjnych przez służby informatyczne Komendy, mających na celu wdrożenie aplikacji e-posterunek w Wydziale Ruchu Drogowego.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Wdrożenie projektów teleinformatycznych SWD i e-posterunku

3.1 System Wspomagania Dowodzenia

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z § 13 pkt 2 Zarządzenia nr 453 Komendanta Głównego Policji z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie form i metod przetwarzania informacji wspomagającej kierowanie niektórymi działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonania zadań ustawowych, Komendant został zobowiązany do wdrożenia SWD w KWP oraz Komendach Miejskich Policji w Bydgoszczy, Toruniu i we Włocławku do dnia 31 grudnia 2011 r. Na podstawie wymienionego zarządzenia, w dniu 12 sierpnia 2011 r. Komendant wydał decyzję nr 252/11 w sprawie wdrożenia SWD w jednostkach organizacyjnych KWP. Zgodnie z nią system miał być wdrażany:

- w Komendzie oraz Komendach Miejskich Policji w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku w terminie do 31 grudnia 2011 r.,
- w pozostałych jednostkach organizacyjnych Policji województwa kujawsko-pomorskiego do 31 grudnia 2012 r.

Naczelnika Sztabu Policji zobowiązano do opracowania w terminie do 19 sierpnia 2011 r., harmonogramu wdrożenia SWD w jednostkach Policji województwa kujawsko-pomorskiego i taki harmonogram został opracowany. Zgodnie z nim

wdrożenie funkcjonalności SWD obejmowało łącznie 22 etapy począwszy od szkoleń i sprawdzenia sprzętu po pełne wdrożenie SWD, które miało odbywać się w okresie:

- od 27 czerwca 2011 r., szkolenia dla osób realizujących zadania związane z wdrożeniem systemu – zapoznanie z aplikacją,
- poprzez pełne wdrożenie SWD w komendach miejskich w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku, do 1 stycznia 2012 r.,
- do pełnego wdrożenia SWD w pozostałych komendach miejskich i powiatowych, do 1 stycznia 2013 r.

Powyższe terminy w zakresie wdrożenia SWD w KWP i 3 KMP zostały dotrzymane. (KWP wdrożenie 5 grudnia 2011 r., w KMP Bydgoszcz – 6 grudnia 2011 r., KMP Toruń i Włocławek – 19 grudnia 2011 r.)

[Dowód: akta kontroli str. 8-15]

W Komendzie aplikację zainstalowano w 7 komórkach organizacyjnych takich jak: Sztab Policji, Wydział Kryminalny, Wydział Prewencji, Wydział Ruchu Drogowego, Wydział Wywiadu Kryminalnego, Oddział Prewencji i w Zespole Administratorów Wydziału Łączności i Informatyki (tylko do celów testowych i administracji technicznej).

[Dowód: akta kontroli str. 224]

Oględzinom poddano 4 stanowiska SWD:

- u Dyżurnego Komendy – 1 stanowisko,
- w Oddziale Prewencji (OPP) – 1 stanowisko,
- w Wydziale Kryminalnym – 2 stanowiska.

W WK KWP do pracy z SWD przeznaczono dwie stacje robocze STG 05 i STG 10, które były wykorzystywane odpowiednio przez pracownika cywilnego i funkcjonariusza. Możliwość pracy na tych komputerach posiadali dodatkowo Naczelnik Wydziału Kryminalnego i Zastępca Naczelnika WK KWP, których wyposażono w karty mikroprocesorowe przypisane do tych urządzeń. Zestawy te nie były dedykowane do pracy z aplikacją, znajdowały się na stanie wydziału od dawna, a SWD został doinstalowany.

Kontrola wykazała, że:

- zestaw STG 10 był używany przez funkcjonariusza dochodzeniowo-śledczego do prowadzenia postępowań przy pomocy edytora tekstów i sprawdzania w policyjnych bazach danych. Próba uruchomienia aplikacji SWD nie powiodła się z powodu „braku definicji dostępowej”. Nie zgłaszano problemu, ponieważ nie było potrzeby używania tego programu,

- zestaw STG 05 był używany przez pracownika cywilnego do rejestracji i sprawdzania w policyjnych bazach danych. Po uruchomieniu aplikacji SWD i wybraniu przypisanej odpowiedzialności stwierdzono, że aktywne były zakładki „Lista zgłoszeń” (moduł „Zgłoszenia”), „Działania” i „Patrole w służbie”, (moduł „Służba”), „Lista zgłoszeń i „Patrole” (moduł „Tryb autonomiczny”), a także istniała możliwość wygenerowania raportów. Nie korzystano jednak z możliwości programu SWD ponieważ, jak oświadczył Zastępca Naczelnika Wydziału Kryminalnego „nie było takiej potrzeby”.

- Specyfika pracy Dyżurnego Komendy i w Oddziale Prewencji Policji powodowała, że na stanowiskach tych nie przyjmowano zgłoszeń, nie dysponowano patrolami, nie ustalano grafików służb. Praca w SWD polegała na monitoringu i nadzorze nad prawidłowością wprowadzanych informacji przez dyżurnych:

- podległych jednostek Policji – w przypadku Dyżurnego KWP,
- jednostek Policji, które dysponowały funkcjonariuszami i pojazdami OPP w przypadku Dyżurnego OPP,

W przypadku stacji Dyżurnego Komendy i OPP istniała możliwość, poprzez rozwinięcie zakładki „Służba” i podzakładki „Działania” podglądu listy zawierającej do 300 zdarzeń z terenu jednostek Komend Miejskich Policji w Bydgoszczy, Toruniu

i Włocławku. Poprzez założenie filtra istniała możliwość modyfikacji listy wyświetlanych zdarzeń. Nie było możliwości dokonania sprawdzeń w Systemie Poszukiwawczym Policji z poziomu aplikacji. Elektroniczna Książka Służby Dyżurnego była wykorzystywana tylko w przypadku awarii SWD.

[Dowód: akta kontroli str. 235-242, 357, 366-369]

Z przeprowadzonych w Komendzie i w OPP anonimowych ankiet użytkowników końcowych SWD wynika, że:

- 89,5% (34 z 38 ankietowanych funkcjonariuszy KWP) oceniło, że wprowadzenie aplikacji SWD nie przyczyniło się do usprawnienia ich pracy i podniesienia jej wydajności, 7,9% oceniło, iż wdrożenie SWD usprawniło pracę i podniosło jej wydajność (3 na 38), a 1 osoba nie wyraziła opinii;
- 92,1% ankietowanych (35 na 38) wskazało, że wdrożenie SWD nie spowodowało zmniejszenia ilości sporządzanej dokumentacji w formie papierowej, a 2 osoby nie wyraziły opinii;
- 60,5% ankietowanych (23 na 38) oceniło, że ilość i jakość sprzętu komputerowego w Komendzie nie jest wystarczająca do obsługi SWD, 39,5% (15 na 38) oceniła, że ilość i jakość sprzętu komputerowego jest wystarczająca;
- zdecydowana większość (33 osoby, tj. 86,8%) stwierdziła, że po wdrożeniu SWD nie korzysta z EKSD;
- 26,3% ankietowanych jednoznacznie oceniło SWD jako zły system, a odpowiednio 63,2% jako system średni i 10,5% jako system dobry;
- na podobnym poziomie oceniono stabilność i wydajność systemu, tj. odpowiednio 10,5%, dobrze, 63,2 i 60,5 średnio oraz 26,3% źle;
- 42,1% użytkowników średnio oceniło przepustowość łączny na których pracuje SWD, 39,5% źle, a jedynie 15,8% jako dobre.

W ankietach funkcjonariusze Komendy i OPP korzystający z SWD wskazywali w szczególności na następujące problemy związane z funkcjonowaniem systemu:

- za mała możliwość ingerencji w modyfikowaniu zapisów dokonywanych przez użytkownika,
- wymagane byłoby zwiększenie przepustowości łączny,
- zakładka „Grafik służb” wymaga całkowitej modyfikacji (potrzebna konsultacja z wykonawcami),
- brak konieczności dalszego rozwijania systemu, to co jest, jest niedoskonałe,
- brak map,
- powinien być dalej rozwijany, jednakże usprawniany w zakresie planowania służby.

W 1 przypadku stwierdzono opinię, że system nie jest potrzebny i nie ma potrzeby rozwijania i użytkowania SWD.

[Dowód: akta kontroli str. 153, 390-465]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

3.2 Aplikacja e-posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

W WK KWP prowadzone są postępowania przygotowawcze o przestępstwach o dużym ciężarze gatunkowym, wielowątkowe, wielopoziomowe, w których podejrzanych przywozi się w konwojach o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa. Większość postępowań przejmowanych jest z jednostek podległych – są to sprawy już wszczęte. Taki charakter spraw wyklucza przeprowadzenie ich w całości w aplikacji. Aplikacja e-posterunek jest wykorzystywana głównie do tworzenia tzw. dokumentów niepowiązanych.

[Dowód: akta kontroli 245]

W Komendzie nie opracowano harmonogramu wdrażania projektu e-posterunek. Komenda dysponowała harmonogramem przesłanym z KGP w Warszawie (opisanym w punkcie III 1.2 niniejszego wystąpienia).

W wyniku oględzin sposobu funkcjonowania e-posterunku i wykorzystania tej aplikacji przez użytkowników końcowych⁴ oraz na podstawie udzielonych oświadczeń ustalono, że:

- aplikacja była zainstalowana na 2 komputerach przenośnych marki Lifebook A Series oraz 1 stacjonarnym (stanowisko PSTD),
- na poddanych oględzinom komputerach były zainstalowane następujące wersje aplikacji: 1.8.7.0, 1.8.8.0,
- łącznie na 3 urządzeniach w zakładce „Postępowania” znajdowało się 6 spraw, w tym 2 prowadzone w celach szkoleniowych,
- zakładki „Postępowania zakończone” zawierały łącznie 5 spraw, w tym 3 prowadzone w celach szkoleniowych,
- zakładki „Dokumenty niepowiązane” zawierały 42 różnego rodzaju dokumenty,
- na komputerach zainstalowano również wersję 2.0.0.5 która jednak nie była używana.

Naczelnik WK KWP podał, że e-posterunek w Wydziale wykorzystywany jest sporadycznie - podyktowane jest to specyfiką prowadzonych postępowań przygotowawczych. W dniu oględzin, tj. 31 października 2012 roku nowa aplikacja 2.0.0.5 była już zainstalowana w obu dedykowanych laptopach oraz na jednym stanowisku PSTD. Bazy e-posterunek 1 i e-posterunek 2 są zupełnie niekompatybilne, posiadają inną strukturę i nie ma możliwości przeniesienia danych wprowadzonych w wersji pierwszej do wersji drugiej, nawet pojedynczych wpisów poprzez Eksport/Import z poziomu programu - wynika to m.in. z instrukcji instalacji wersji 2.0.0.5. Można natomiast używać te wersje równocześnie.

Policjantom w zupełności wystarcza wersja starsza, którą wykorzystywali do prowadzenia krótkich postępowań jak i wytworzenia dokumentów niepowiązanych. Wersja 2.0.0.5 choć formalnie zainstalowana, policjantom WK KWP w Bydgoszczy jest nieprzydatna. W dniu 6 grudnia 2012 roku jeden z laptopów został przekazany do Włil KWP w Bydgoszczy w celu podniesienia wersji 2.0.0.5 do 2.0.0.8 i przeprowadzenia testów stabilności systemu. Po zwrocie zostanie on przekazany policjantowi, którego wyznaczyłem do pełnienia funkcji administratora merytorycznego za nadkom. I.L. Dodatkowym powodem używania starszych wersji jest fakt, iż wersja 2.0.0.5 zgodnie z naszą wiedzą uzyskaną na podstawie rozmów telefonicznych z informatykami Włil KWP w Bydgoszczy nie jest jeszcze w pełni funkcjonalna i wymaga poprawy. Potwierdza to fakt ukazania się od tamtego czasu już kilku następnych wersji – 2.0.0.7, a obecnie 2.0.0.8

[Dowód: akta kontroli 123-124]

Stwierdzono, że na komputerze stacjonarnym (po zalogowaniu się podkom. M.) w zakładce „Dokumenty niepowiązane” znajduje się 25 dokumentów różnego typu. Dwadzieścia z nich było wytworzone przez nadkomisarza L., a pozostałe przez podkom. M., która oświadczyła, że wcześniej z tego komputera korzystał również nadkomisarz L., który posiadał swoje indywidualne konto w aplikacji. Próba usunięcia jednego z dokumentów wygenerowanych przez nadkomisarza L. powiodła się. Każdą z tych czynności mogła wykonać podkom. M., która jednocześnie poinformowała, że dopiero podczas niniejszych oględzin zauważyła, że na jej koncie w zakładce „Dokumenty niepowiązane” widnieją również dokumenty kolegi, dlatego nie zgłaszała tej sprawy informatykom.

[Dowód: akta kontroli str. 252-281]

⁴ Badaniem objęto 3 funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego, sekcji dochodzeniowo-śledczej, którzy wykorzystywali 2 komputery przenośne i 1 komputer stacjonarny, na którym zainstalowano aplikację e-posterunek

Przeprowadzone w Komendzie anonimowe ankiety wśród 7 osób przeszkolonych w zakresie użytkowania aplikacji e-posterunek wykazały m.in.:

- 86% respondentów oceniło, że wprowadzenie aplikacji nie przyczyniło się do usprawnienia ich pracy i podniesienia jej wydajności,
- taki sam odsetek ankietowanych ocenił, iż wdrożenie e-posterunku nie spowodowało zmniejszenia ilości dokumentów w formie papierowej koniecznych do sporządzenia,
- wszyscy respondenci uczestniczyli w szkoleniach w zakresie użytkowania systemu aplikacji i szkolenia te zostały przeprowadzone przed rozpoczęciem pracy na tym narzędziu,
- 100% użytkowników stwierdziło, że poziom szkoleń, a także ich ilość jest wystarczająca do pracy przy obsłudze e-posterunku,
- 71% oceniło, że ilość i jakość sprzętu dostępna w jednostce jest wystarczająca do pracy w aplikacji,
- 100% respondentów podało, że nie zgłaszało uwag do e-posterunku, jednocześnie stwierdzając, że mają dostęp do instrukcji użytkownika,
- żaden z ankietowanych nie ocenił dobrze aplikacji, 83,3% oceniło ją średnio, a 16,7% źle,
- w zakresie stabilności aplikacji 42,9% użytkowników oceniło średnio, a 57,1% źle,
- 85,7% oceniło średnio wydajność systemu, a 14,3% źle,
- 1 osoba (14,3%) dobrze oceniła poziom szkolenia z zakresu użytkowania e-posterunku, a 6 średnio (85,7%).

W ankietach funkcjonariusze korzystający z e-posterunku, wskazywali w szczególności na następujące problemy związane z funkcjonowaniem tej aplikacji:

- system aplikacji powinien być podłączony w sieć komputerową celem usprawnienia pracy, aktualizacji oprogramowania, wymiany danych między użytkownikami, aktualizacji słowników,
- nie spełnia swojej roli przy skomplikowanych postępowaniach wielowątkowych przejmowanych do prowadzenia z innych jednostek Policji,
- powinien być w dalszym ciągu rozwijany i udoskonalany. Aktualizacja wersji powinna być automatyczna. Wymiana danych w sieci zdecydowanie poprawiłaby zasadność wprowadzenia aplikacji,
- działanie systemu usprawniłaby funkcja działania w sieci i dostępności spraw na każdym stanowisku po zalogowaniu się. Prowadzenie spraw skomplikowanych i wielowątkowych na chwilę obecną jest nierealne,
- oprogramowanie powinno aktualizować się automatycznie bez możliwości utraty danych. Edytowanie tekstu z możliwością przesunięcia przed wydrukiem. Powinien być dalej rozwijany z możliwością współdziałania z systemem KSIP innymi komputerami w sieci, co usprawniłoby wprowadzanie danych w aplikacji, słowniki powinny zostać wzbogacone.

[Dowód: akta kontroli str. 152, 466-479]

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na naruszenie „Procedury korzystania z aplikacji e-posterunek” opracowanej w Wydziale Kryminalnym KWP w której określono, że w celu zapewnienia sprawnej obsługi użytkownika końcowego zalecono korzystanie z najnowszej wersji oprogramowania. Zainstalowane aplikacje w wersji 2.0.0.5 nie posiadały zakładki „Postępowania”, co nie pozwalało na prawidłowe używanie tego programu.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4. Zabezpieczenie danych osobowych przetwarzanych w SWD i e-posterunku

Każdy funkcjonariusz oraz pracownik merytoryczny Policji zatrudniony w jednostkach Policji woj. kujawsko-pomorskiego odbywa obowiązkowo szkolenie z zakresu ochrony informacji niejawnych, w trakcie którego poruszane są m.in. zagadnienia związane z bezpieczeństwem informacji prawnie chronionych, w tym danych osobowych. Szkolenia te przeprowadzają pełnomocnicy ochrony. Użytkownicy poszczególnych systemów informatycznych, w których przetwarzane są dane osobowe zapoznają się z dokumentacją bezpieczeństwa.

[Dowód: akta kontroli str. 282-320]

4.1 System Wspomagania Dowodzenia

Opis stanu faktycznego KWP przeprowadziła przetarg nieograniczony na zakup sprzętu teleinformatycznego dedykowanego do obsługi SWD, tj. 43 szt. STG. W Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia SZP-67-08 (zwanej dalej SIWZ), nie określono wprost wymagań, jakie musi spełniać ww. sprzęt pod kątem zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych. Jednakże, podano, iż zestawy komputerowe (konfiguracja A - 36 szt. oraz konfiguracja B – 7szt.) powinny posiadać m.in.: BIOS płyty głównej nie starszy niż 6 m-cy, czytnik kart mikroprocesorowych wraz z kartami mikroprocesorowymi współpracujący z posiadanym przez Policję Policyjnym Systemem Autoryzacji – Bezpieczny Tryb Uwierzytelniania Użytkownika. Ponadto zamówienie dotyczyło: oprogramowania antywirusowego G DATA ANTI VIRUS (1 licencja 31 stanowiskowa upgrade z wersji AVK w 16 i w 18 z abonamentem rocznym) oprogramowania antywirusowego: Kaspersky WorkSpace Security z konsolą zarządzającą, (licencja na 203 stanowiska wersja PUB), Kaspersky WorkSpace Security z konsolą zarządzającą, (licencja na 200 stanowisk wersja PUB), Kaspersky WorkSpace Security z konsolą zarządzającą (licencja na 150 stanowisk wersja PUB), oraz Kaspersky Business Space Security (licencja na 10 komputerów typu serwery plików lub stacje robocze). W okresie od 2007 r. do 2010 r., w zakresie ochrony antywirusowej dla stanowisk dostępowych pracujących w sieci PSTD w garnizonie, wykorzystywany był system ochrony antywirusowej Trend Micro Officescan, który obejmował wszystkie stacje dostępne w sieci PSTD województwa, w tym także wykorzystywane do pracy z SWD.

[Dowód: akta kontroli str. 385-386]

Ponadto, w ramach ochrony danych osobowych przetwarzanych w SWD, w Komendzie prowadzona jest dokumentacja, o której mowa w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych⁵, zwanego dalej rozporządzeniem, tj.: zatwierdzona przez Komendanta Głównego Policji w 2011 r.: *Polityka bezpieczeństwa systemu wspomagania dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji „poziom wysoki”* oraz *Instrukcja zarządzania systemem informatycznym przetwarzającym dane osobowe - system wspomagania dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji „poziom wysoki”* oraz zatwierdzona przez Komendanta Głównego Policji w 2012 r.: *Polityka bezpieczeństwa systemu wspomagania dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji „poziom wysoki”* oraz *Instrukcja zarządzania systemem informatycznym przetwarzającym dane osobowe - system wspomagania dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji „poziom wysoki”*.

⁵ Dz. U. Nr 100, poz. 1024

Wymienione wyżej Polityki bezpieczeństwa zawierały elementy wymagane § 7 rozporządzenia, a powyższe Instrukcje zarządzania systemem informatycznym przetwarzającym dane osobowe spełniały wymogi określone § 5 rozporządzenia.

Wszyscy użytkownicy SWD zostali zapoznani z dokumentami dotyczącymi ochrony danych osobowych przetwarzanych w SWD, tj. z Polityką Bezpieczeństwa SWD, Instrukcją SWD oraz przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, a fakt zapoznania się dokumentowano w formie pisemnego oświadczenia podpisywanego przez każdego z użytkowników.

Zastępca Naczelnika Sztabu Policji KWP poinformował, iż polityka bezpieczeństwa z 2012 r., w niewielkim stopniu zmieniała treść polityki z roku 2011 (zmiana dotyczyła wyłącznie załącznika ewidencji osób upoważnionych do dostępu oraz nazewnictwa zapisów dokumentacji), co nie powodowało obowiązku ponownego zapoznania użytkowników. Nie mniej jednak dokumenty rozesłano do KMP/KPP oraz zainteresowanych Wydziałów KWP celem zapoznania nowych użytkowników.

[Dowód: akta kontroli str. 356, 370-381, 390]

Przy korzystaniu z aplikacji SWD stosowano mechanizmy kontroli dostępu do przetwarzania danych w postaci kart mikroprocesorowych i haseł. Każdy użytkownik posiadał własną dostępową kartę mikroprocesorową oraz indywidualne hasło dostępu. W systemie rejestrowany był dla każdego użytkownika odrębny identyfikator. Urządzenia posiadały aktualne oprogramowanie antywirusowe o nazwie Kaspersky wersja 6.0. Urządzenia komputerowe wykorzystywane do obsługi aplikacji SWD połączone były z wewnętrzną siecią PSTD.

[Dowód: akta kontroli str. 235-242, 357, 366-369]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2 Aplikacja e-posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

W Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia SZPiFP-70-11, (zwanej dalej SIWZ 1) na dostawę sprzętu i oprogramowania komputerowego dla KWP w Bydgoszczy (m.in. dedykowanego do pracy z aplikacją e-posterunek) nie zostały określone wprost wymagania, jakie musi spełniać pożądaný sprzęt pod kątem zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych. Wskazano jednak, że dla przedmiotu zamówienia (34 szt. stacji dostępowych) niezbędny jest m.in.: czytnik kart chipowych Sygnet5 (plus oprogramowanie), które musi współpracować z posiadanym przez Policję Policijnym Systemem Autoryzacji – Bezpieczny Tryb Uwierzytelniania Użytkownika. W minimalnych parametrach i wymaganiach technicznych dla płyty głównej podano: BIOS – obsługa architektury 64 bitowych systemów operacyjnych, BIOS płyty głównej nie starszy niż 6 miesięcy. Jednocześnie zastrzeżono, że w przypadku wymiany lub naprawy sprzętu dysk HDD musi pozostać u Zamawiającego.

W celu zabezpieczenia informacji przetwarzanych w aplikacji, pion łączności i informatyki podjął działania w warstwie technicznej bezpieczeństwa informacji przede wszystkim poprzez przygotowanie odpowiedniej konfiguracji komputerów uniemożliwiających dostęp do Internetu oraz kont użytkowników. Przeprowadzony został również przez pion kryminalny cykl szkoleń dla użytkowników poświęcony aspektom funkcjonalnym e-posterunku.

[Dowód: akta kontroli str. 282-283, 386]

W Komendzie e-posterunek zainstalowano na 2 komputerach przenośnych oraz na 1 stacji PSTD. Użytkownikami aplikacji było 3 funkcjonariuszy WK KWP.

Komputery, na których przetwarzane są dane osobowe w ramach e-posterunku, zabezpieczono w aktualne oprogramowanie antywirusowe Kaspersky 6.0 (aktualizacja poprzez sieć PSTD), oraz program „TrueCrypt” zainstalowany i skonfigurowany w ten sposób, że zabezpieczał dyski twarde komputerów poprzez szyfrowanie ich od momentu uruchomienia do momentu wyłączenia komputera. Urządzenia nie są podłączone do sieci internetowej i mają zablokowaną opcję Bluetooth. Logowanie do systemu na komputerze stacjonarnym odbywało się przy pomocy karty mikroprocesorowej (chip’owej) i po podaniu prawidłowego 4-znakowego kodu PIN. Na obu komputerach przenośnych należało z kolei podać login (w obu przypadkach 6 znaków) i hasło, które zawierało odpowiednio 7 i 9 znaków.

Użytkownicy nie mają uprawnień do instalacji dodatkowego oprogramowania na urządzeniach informatycznych. Możliwe jest to jedynie z poziomu administratora. Ponadto, według oświadczeń użytkowników komputery przenośne nie są użytkowane poza KWP, a system Windows wymusza zmianę hasła co 2-3 miesiące.

[Dowód: akta kontroli str. 245, 252-253, 274, 275-276, 278-279]

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

1. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na fakt, iż pomimo tego, że aplikacja została wdrożona w Komendzie produkcyjnie, tzn., że prowadzone w niej postępowania są postępowaniami realnymi i przetwarzane są w niej realne dane osobowe, w tym w jednym przypadku dane wrażliwe, to do dnia 11 grudnia 2012 r. Komenda nie posiadała polityki bezpieczeństwa ani instrukcji zarządzania systemem informatycznym dla e-posterunku, wymaganych na podstawie art. 36 ust. 1-2 u.o.d.o. oraz § 3 rozporządzenia.

Poza tym ustalenia kontroli wskazują, że w Komendzie nie wykonywano kopii zapasowych danych przetwarzanych w e-posterunku, do czego zobowiązuje pkt IV ust. 3 i 4 załącznika do rozporządzenia.

Najwyższa Izba Kontroli nie ocenia powyższych faktów negatywnie, ponieważ osobą odpowiedzialną za powstanie tych nieprawidłowości jest Komendant Główny Policji, który zgodnie z art. 7 pkt 4 u.o.d.o. jest „administratorem danych” przetwarzanych w e-posterunku. tj. podmiotem decydującym o celach i środkach przetwarzania danych osobowych w tej aplikacji.

2. Czynności kontrolne wykazały, że w 2 przypadkach hasła do e-posterunku zawierały odpowiednio 6 i 4 znaki, a w 1 przypadku hasło dostępowe użytkownika do systemu Windows zawierało 7 znaków (komputer przenośny o numerze seryjnym 0000047029). Ponadto ustalono, iż w aplikacji e-posterunek zainstalowanej na wymienionym laptopie przetwarzane są dane osobowe wymienione w art. 27 ust. 1 u. o. d. o., tzw. „dane wrażliwe”.

Powyższe naruszało obowiązujący w Komendzie Aneks nr 1 z dnia 12 stycznia 2012r. do „Wytycznych Dyrektora Biura Łączności i Informatyki Komendy Głównej Policji w sprawie standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa, stosowanych w Policji w zakresie informatyki i łączności” zwanych dalej „Wytycznymi”. Dokument odnosi się do zagadnień bezpieczeństwa sprzętu komputerowego stacjonarnego i przenośnego wykorzystywanego w jednostkach Policji, a nieobjętego innymi politykami. Tak więc Wytyczne obejmują również komputery przeznaczone do pracy z aplikacją e-posterunek. Zgodnie z punktem 2 ppkt 3 i pkt 3 ppkt 6 lit. d i b „Wytycznych” konto użytkownika winno zawierać minimum 8 znaków alfanumerycznych. Takie same zasady obowiązują hasła przy dostępie do aplikacji.

W myśl § 6 ust. 3 rozporządzenia podwyższony poziom bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym stosuje się, gdy przetwarzane są w nim dane osobowe, o których mowa w art. 27 u. o. d. o., oraz żadne z urządzeń systemu informatycznego, służącego do przetwarzania danych osobowych nie jest połączone

z siecią publiczną. Zgodnie z pkt IV ust. 2 oraz pkt VIII i XI załącznika do rozporządzenia – w przypadku, gdy do uwierzytelniania użytkowników używa się hasła, powinno się ono składać co najmniej z 8 znaków, zawierać małe i wielkie litery oraz cyfry lub znaki specjalne, a jego zmiana następuje nie rzadziej niż co 30 dni.

We wszystkich 3 przypadkach objętych badaniem hasło uwierzytelniające do systemu Windows było zmieniane rzadziej, niż co 30 dni, a hasła uwierzytelniające do samej aplikacji nie były zmieniane w ogóle od momentu pierwszego zalogowania użytkownika. Powyższe ustalenia Najwyższa Izba Kontroli nie ocenia jednak negatywnie z uwagi na fakt, iż na badanych komputerach był zainstalowany i używany program TrueCrypt, który chroni dyski twarde poprzez szyfrowanie ich, a takie zabezpieczenie, praktycznie wyklucza ryzyko w zakresie utraty danych.

Komendant Główny Policji, pismem z 17 grudnia 2012 r., które do Komendy wpłynęło za pośrednictwem faksu 20 grudnia 2012 r., polecił Komendantowi, aby w przypadku ujawnienia faktu wpisywania autentycznych danych do aplikacji, spowodował trwałe ich usunięcie przez lokalnych administratorów technicznych. Naczelnik Wydziału Kryminalnego KWP przesłał ww. pismo 20 grudnia 2012 r. do Komendantów Miejskich/Powiatowych województwa celem zapoznania się i realizacji zawartych w nim poleceń. W dniu 28 grudnia 2012 r. zwrócił się do Naczelnika WŁil KWP z prośbą o trwałe usunięcie danych z aplikacji e-posterunek w będących na stanie WK KWP komputerach. W dniu 31 grudnia 2012 r. Zastępca Naczelnika WŁil KWP poinformowała Naczelnika Wydziału Utrzymania Systemów Informatycznych Biura Łączności i Informatyki KGP, że „w jednostkach Policji garnizonu kujawsko-pomorskiego funkcjonariusze pionu dochodzeniowo-śledczego wprowadzili autentyczne dane o prowadzonych postępowaniach. Aktualnie aplikacja e-posterunek pozwala użytkownikowi (funkcjonariuszowi prowadzącemu postępowania) na usunięcie postępowań, przy czym, prawdopodobnie nie jest to usunięcie trwałe. Z kolei administrator techniczny aplikacji nie może oglądać wprowadzonych postępowań, a tym bardziej ich usuwać.” Jednocześnie poprosiła o wskazanie toku postępowania, który zapewni trwałe usunięcie wprowadzonych autentycznych danych z aplikacji e-posterunek.

[Dowód: akta kontroli str. 252-273, 275-280, 329-332]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli proponuje rozważyć wniosek o udostępnienie funkcjonalności e-posterunku służbie ruchu drogowego i zapewnienie na wszystkich użytkowanych komputerach, na których zainstalowano aplikację, jej najnowszej wersji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz wykonania wniosku, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia stycznia 2013 r.

Kontroler/Kontrolerzy
Artur Gackowski
Główny Specjalista k.p.

Dyrektor
Delegatury NIK w Bydgoszczy
Jarosław Wenderlich

.....
Podpis

.....
podpis

Joanna Nierebińska-Mazurek
Starszy inspektor k.p.

.....
podpis